

SPINDEMØL

behøver ikke at betyde træernes undergang

Buske med sejt, hvidt spindelvæv og nøgne grene. Træer uden et eneste grønt blad. Spindemøl kan være en grim oplevelse for haveejere.

DET STARTER MED en lille, hvid sommerfugl med sorte prikker og ender med flere hundrede larver, der slutter sig sammen og går til angreb på forsvarsløse træer og buske, til de er helt omsluttet af et silkeagtigt, hvidt spind. Sådanne spøgelses-træer er i de senere år blevet mere og mere almindelige. Forskrækkede havefolk opsøger eksperterne for at få hjælp til krigsførelsen.

Heldigvis ender det hele som regel fredeligt, når larverne forpupper sig – træerne overlever og kommer med nye skud sidst på sommeren. Tilvæksten er hæmmet, men skaden er af æstetisk karakter. Kun i meget sjældne tilfælde ses plantedød.

Vi haveejere må nok lære at leve med skaderne og eventuelt forsøge at begrænse deres omfang. En rigtig effektiv kur findes ikke.

FOR FÅ NATURLIGE FJENDER

Store forekomster af spindemøl, også kaldet snareorme, ses normalt kun med flere års mellemrum. I de seneste tre år har vi dog set ret voldsomme angreb på træer og buske, især i byer og i bynære omgivelser. Hæg, benved og tjørn er typiske værter, men især i haverne er det også gået ud over æble-, blomme- og kirsebærtræer.

Klimaændringer og milde vintre ville være en nærliggende forklaring. Generelle temperaturstigninger på to til tre grader sker dog over en periode på 50-100 år, og de seneste to vintre kan vel næppe karakteriseres som milde.

Udviklingen af større insektpopulationer sker i kamp med de naturligt forekommende sygdomme og fjender, der findes overalt i naturen. Seniorforsker Hans Peter Ravn fra Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet vurderer,

at årsagen til de voldsomme angreb af spindemøl skal findes i en ubalance mellem antallet af spindemøl, deres naturlige fjender og værtsplanter. Kun fremtiden vil vise, om spindemøl bliver et årligt tilbagevendende problem.

KUN ÉN GENERATION OM ÅRET

De voksne sommerfugle parrer sig og lægger æg i juli-august måned. Æggene lægges på unge grene ofte lige under en knop. Hunnen lægger æggene samlet på udvalgte steder og dækker dem med et sekret, der hurtigt størkner som et beskyttende skjold.

Klækningen sker tidligt efterår, men de små, nyklækkede larver forbliver under skjoldet vinteren over. Næste forår, lige omkring løvspring, søger de små larver mod knopper og nye skud. Det store ædegilde begynder, og samtidig spinder larverne det typiske silkeagtige spind.

Spindemøllets larver kan helt afløve træer og buske.

SÅDAN BEKÆMPEL DU SPINDEMØL

Naturlige fjender

Fugle, især mejser, og forskellige snyltehvepse er med til at regulere bestanden af spindemøl. Du kan forsøge at indrette din have med mange forskellige plantemiljøer, der giver bolig til nytteinsekter. Glem ikke redekasser til fuglene.

Fjern angrebne skud

Er man tidligt på færde – allerede i maj – er det muligt at afklippe grenpartier eller skud med larver og derved standse den videre udbredelse. Spuling med en kraftig vandstråle kan fjerne en del larver, især hvis det udføres med højtryksrensere.

Biologisk bekæmpelsesmiddel

Det biologiske produkt Dipel indeholder bakterien *Bacillus thuringiensis*, der er et gammelkendt middel til bekæmpelse af sommerfuglelarver. Det er vigtigt med en tidlig indsats på små larver samt at gentage behandlingen, og man skal nok kun regne med at kunne tage toppen af angrebet.

Vælg andre plantearter

Spindemøl er kræsnere. Det kan udnyttes til at få dem til at lade haven i fred. Benvedspindemøl elsker for eksempel almindelig benved, *Euonymus europaeus*, men bryder sig mindre om arterne sakalinbenved, *Euonymus sachalinensis*, og vinget benved, *Euonymus alatus*.

TEKST OG FOTO: MAGNUS GAMMELGAARD, GARTNERITEKNIKER

Hele miseren skyldes den smukke, hvide sommerfugl *Yponomeuta sp.*

Æblespindemøllet er en hyppig gæst i danske haver.

Her ses larverne af benvedspindemøllet, lige før de forpupper sig.

Spindet er en effektiv beskyttelse mod fjender, men samtidig en adgangsforbindelse til nye træer og buske, som invaderes.

Hen på sommeren, når larverne er fuldvoksne, sker forpupningen inde i spindet. Forvandlingen er fuldstændig, og et nyt, smukt spindemøl ser dagens lys. Der er således kun tale om én årlig generation. ■

MANGE ARTER

En del arter af spindemøl, *Yponomeuta*, er almindeligt forekommende i Danmark. Både den voksne sommerfugl og larverne er vanskelige at adskille artsmæssigt, selv for trænede insektfolk. Møllenes valg af værtsplante er derfor det vigtigste kendetegn.

Dansk navn	Latinsk navn	Værtsplante
Hægspindemøl	<i>Y. evonymella</i>	Hæg
Benvedspindemøl	<i>Y. cagnarella</i>	Benved
Æblespindemøl	<i>Y. malinellus</i>	Æble
Rønnespindemøl / slåensspindemøl	<i>Y. padella</i>	Kirsebær (<i>Prunus</i> -arter), tjørn, røn, hæg